

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 10 K, za Ameriko in druge tuje države 12 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 30 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se posiljajo: Uredništvu „Domoljuba“ ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 52.

V Ljubljani, dne 26. decembra 1918.

Leto XXXI.

Slava Bogu — mir ljudem!

Zopet smo dočakali sveti Božič, praznik ljubezni božje, čarobni praznik domačega ognjišča, praznik družinske ljubezni. Že štirikrat zaporedoma smo ga obhajali med strašno bojno vihro, namesto pelja božičnih zvonov so nam gromeli kanoni, naša božična pesem pa je bila jok in stok umirajočih. Letos pa obhajamo mirni božič. Koliko družin se ga bo po štirih letih prvič veselilo, saj že štirikrat niso imeli doma dražega očeta, dobrega gospodarja, ljubljene sina. Pa ne samo posamezne družine, cel naš slovenski narod obhaja letos prvi vesel Božič in srečno novo leto, kakor ju še nikoli ni obhajal. To je prvi Božič naše narodne svobode, prvo novo leto našega narodnega ujedinjenja. Velikanske so bile žrtve, ki so bile potrebne, da more letos slovenski narod obhajati božični praznik v zlati svobodi, prost tujega jarma, da more stopiti v novo leto 1919 zedinjen z drugimi brati Jugoslovani v svojo lastno samostojno državo, na svoji zemlji svoj gospod. A kar smo dobili za te neizmerne žrtve krvi in solza in trpljenja, je bilo vredno te cene. Naša zemlja je pognojena z našo lastno krvjo, njena prst je orošena z našimi solzami, naše grude se drži naše trpljenje, naša beda, naše pomanjkanje. Ali menite, da bo vse to zastoj? O, zemlja ni nevaležna; vsak korak, vsako skrb, ves trud in vsa ljubezen, vse, prav vse bogato poplača. Zemlja vrača z najbogatejšimi obrestmi. In kar smo ji izročili v štirih letih gorja in solza, vse to nam bo vrnila stoterno. Morda ne bomo teh sadov uživali sami, uživali jih bodo tisti, ki jim hočemo zagotoviti srečnejšo prihodnost, manj trpljenja, več veselja. Naša nova domovina, ki nam ne more vračati tako bogatih

obresti, bo tem bolj osrečevala naše potomce in poznejše rodove. Srečni in svobodni bodo, in od roda do roda bo šla slava sedanjega časa: Glejte, sinovi in hčere Jugoslavije, takrat v strašnem trpljenju vojske 1914—1918 so nam slavni predniki ustvarili domovino.

Božični praznik — praznik ljubezni! Bog postane človek iz ljubezni do človeka. Kaj je človek brez ljubezni? Ni srečen, če nima osebe ali predmeta, katerega bi ljubil. In zakaj se je toliko gorja nagromadilo po širnem svetu? Ker je ljubezen zginila s sveta. Kjer ni ljubezni, dobrotljivosti, odpuščenja, tam ni miru, ni sreče. Srce, v katerem je zavlada kruti egoizem, brezobzirna sebičnost, nenasitna grabelžljivost — tako srce nima miru in opore in je nesrečno. Če mogočen narod, velika država začne zatirati slaberega sosedu, morda doseže trenutni uspeh, a v srečo mu to ne more biti. Vsako nasilje in vsaka krivica se nad narodi in državami maščuje že na tem svetu. Zgodovina sveta je sodba sveta. Saj smo sami doživeli to strašno sodbo, ki se sedaj bridko maščuje nad povzročitelji svetovne vojske, a žal — na svetu je že tako — pri tem trpe tudi milijoni nedolžnih. — Pravičnost in poštenost je podlaga miru in zadovoljnosti pri posameznikih, pa tudi pri narodih in državah. Večno trajna ostane beseda veleuma sv. Avguština: Pravičnost je podlaga kraljestev. Pravičnosti pa ni brez krščanske vere, brez Boga. Ko bi bilo leta 1914, pri vodilnih državnikih evropskih držav — predvsem Nemčije in Avstrije — več krščanske pravičnosti in poštenosti, bi ne bilo prišlo do te strašne vojske. Toda ljudje, ki so takrat vladali v Avstriji in Nemčiji in vodili visoko mednarodno politiko, so gledali le na korist lastne države in lastnega naroda, ne na pravico. »Sila je več kot pravica,« je bilo njihovo načelo, »kar morem, to smem,« so rekli in udarili in pokazalo se je, da so se uračunali. »Pra-

vičnost,« »človečanstvo,« »napredek« — so prazne puhlice, če ne slone na trdni podlagi krščanske vere. Če nimam vere v posmrtno življenje, v osebnega večnega Boga, tedaj si bom tu ustvaril nebesa, skušal si bom tukaj pridobiti vse ugodnosti, kakorkoli si jih morem, in pri tem ne bom nič vprašal, ali je to pošteno ali nepošteno, ali je moje ali tvoje. Drugi bo seveda ravno tako delal, saj ima isto pravico kot jaz, gledal bo le, da bo močnejši kot jaz, hotel bo ravno to imeti, kar jaz, tako tudi tretji in četrti in peti — in svetovna vojska je tu. Dokler se narodi in države ne vrnejo k pravemu, dejanskemu krščanstvu, k Bogu in njegovim zapovedim, ne bo konec vojske, ne bo miru. Brez vere v pravega Boga je trajen mir nemogoč.

Lepa so Wilsonova načela o demokraciji, o samoodločitvi in pravicah malih narodov, Bog daj, da se pri mirovni konferenci uresničijo! Kakor svetle zvezde so, ki kažejo človeštvu lepšo in varnejšo pot v prihodnost. A če bodo ta načela slonela le na podlagi človečanstva, napredka, kulture in kolikor je še drugih takih blestečih, a varljivih vzorov brez verske podlage, tedaj se bojimo, da se vzvišeni Wilsonovi načerti ne bodo dali izvršiti. Pravičnost, spravičnost, odpuščenje je trajno in iskreno in ima uspeh le, če je odprto na temelje večnosti, na vero v Boga, ki je najvišji Vladar in Sodnik.

Demokratije smo in republikanci. Demokracija je enakopravnost vseh ljudi, vseh stanov, obeh spolov. Če katera naravna resnica, je ta sijajno izražena v naukih krščanske vere. Krščanstvo je šele prineslo in v dejstvo spremenilo nauk, da »vsi ljudje smo bratje, bratje vsi narodi«. Krščanstvo je odpravilo suženstvo in s tem zadalo največji državi starega veka — rimski — smrtni udarec. Krščanstvo je priborilo ženski enakopravnost z možem, jo

oprostilo sužnosti in zaničevanja, vlogo devštva in matrinstva pa je obdala z nebeskim sijajem nje, ki je Mati in Devica. Da, najbolj značilni znak krščanstva je demokratizem. Poglejte misijonarje, Baraga, Knoblarja itd., ki gredo med divje narode s plugom in s križem v roki, izobrazijo jih najprej v ljudi, uče jih oblačiti se, postavljati ognjišče in dom, obdelovati polje, potem pa jim označujejo vero v pravega Boga. Ali ni to demokratizem? — Demokratizem je v bistvu boj za človeške pravice. Kdo je stal cel srednji vek v boju za pravico malih narodov? Bili so to rimski papeži, ki so se za pravico malih narodov borili proti imperializmu nemških cesarjev. Katoliška Cerkev je bila vedno prvoborniteljica za pravo demokracijo in njena najtrdnjša opora. Edini zanesljiv temelj demokraciji so nauki krščanske vere. Samo krščanska demokracija je prava demokracija, zakaj vsaka vlada, kine slonina načelih krščanstva, je imperialistična in nasilna, pa naj se imenuje monarhija ali republika. Pravica, mir in svoboda se bo vrnila na svet le, če se v vsem javnem, državnem in političnem življenju uveljavijo krščanska načela pravičnosti, enakopravnosti in svobode. Samo krščanska načela so prava demokratska načela. Kdor dela brez teh načel ali celo proti njim, ta izpodkopa demokracijo tla in pripravlja pot imperializmu, nasilju in krivici. Če hočemo svobodno, srečno Jugoslavijo, moramo vse javno in politično delovanje postaviti na temelj večnoveljavnih nauk krščanstva. Bogu slavo in mir ljudem! Potem bo tudi Jugoslavija šla v srečno in veselo novo leto 1919.

Oropati nas hočejo.

Takrat, ko so padle težke verige suženjstva, ki so nas toliko let tlačile, raz naša ramena, ko je nemški valpetov bič, ki so ga vihteli nad nami z vso brezobzirnostjo, končno omagal, tedaj je prišla nad nas nova težka preizkušnja. Zahrbtina Italija, ki je z našo pomočjo prešla preko stare avstrijske obrambne črte in sklenila premirje s staro Avstrijo-Ogrsko, ko že ta ni več obstajala in je bila že ustanovljena jugoslovanska država, je zasedla najlepši in najzavednejši del našega ozemlja. Zasedla je velik del Dalmacije, del hrvaškega primorja, Reko in dele slovenskega ozemlja Istro, Trst, Goriško, velik del Kranjske in del slovenske Koroške. Samo oni del naše skupne jugoslovanske domovine, ki je v zvezi s Slovenijo, namreč Istro, Trst, Goriška z Gorico in Ločnikom, brez Furlanije, dalje zasedeno ozemlje Kranjske in Koroške šteje okrog 600.000 Jugoslovancev in le 220.000 Italijancev, od katerih pa živi večina v Trstu. Še večja razlika pa je v površini. Brez kranjskega in koroškega zasedenega ozemlja, ki je popolnoma slovensko, obsega površina zaokroženega slovensko-hr-

vatskega ozemlja v Primorju, torej brez Furlanije, skupno 655.657 ha. In od teh pripada Slovincem in Hrvatom 584.074, Italijanom pa komaj 71.583 ha. In to našo zemljo, ki smo jo odkupili s trpljenjem in s krvjo in ki je po ogromni večini za vedno naša, nam hočejo Italijani oropati.

Italijani trpinčijo naše ljudi na vse načine, da bi jih pridobili zase, jemljejo ljudem živila, zapirajo vojake in nevojake, da celo duhovnike. V Senožečah so zaprli dne 15. t. m. domačega župnika Riharja, ker ni hotel dati svojih cerkvenih propovedi popreje italijanskim vojakom v predcenzuro in je izjavil, da je in hoče ostati Jugoslovan. Poskušajo z lažmi in z zavijanjem; toda naj delajo kar hočejo, naših zavednih ljudi ne bodo nikdar premotili. Ti ljudje, ki ljubijo tako vroče svojo slovensko domovino, bodo prestali tudi to mučeništvo, ker vedo, da pride ura odrešenja. In vedo, da jih njihovi bratje v svobodni Jugoslaviji onstran demarkacijske črte ne bodo nikdar zapustili.

Italijani kriče v svet s polnega grla, da pripada slovensko ozemlje materi Italiji. Naša Istra, katero so Italijani leta in leta s pomočjo Nemcev in avstrijske vlade skušali z vsemi sredstvi poitalijančiti, a jo niso mogli odtujiti slovensko-hrvatskemu maternemu jeziku, ta naj bi prišla pod Italijo? Po uradnem štetju so našli v Istri s pomočjo vsega nam sovražnega vladnega ustroja, ki je šel le Italijanom na roko, ker je sovražil Slovane, kljub temu 225.423 Jugoslovancev in le 147.417 Italijancev. V resnici pa je v Istri gotovo 270.000 Slovanov in le 100.000 Italijancev, ki so pa po večini le poitalijančenci.

In pa Trst? To mesto je bilo ob svoji ustanovitvi slovensko s slovensko večino, kakor poročajo zgodovinarji. Ves prirastek Italijancev v mestu se je nabiral iz Slovencev. Nek ukaz izza časa Marije Terezije poroča, da se v Trstu slovensko pridiguje. Tudi Trubar je razširjal luteransko vero v Trstu v slovenskem jeziku, kar je znak, da je bilo mesto slovensko. Leta 1910. so našli uradno kljub vsemu poitalijančevanju še okrog 60.000 Slovencev, v resnici pa je zavednih Slovencev v Trstu gotovo nad 70.000 in le 107.000 Italijancev in poitalijančencev. Okolica pa je popolnoma slovenska. In Trst ne more živeti brez slovenskega zaledja, ker vodijo vsa pota iz Slovenije v to naše gospodarsko središče. Ravno tako tudi ne more naše slovensko zaledje živeti brez izhoda na morje, ki je za vsak narod nujen predpogoj za gospodarski procvit in obstoj.

O naši solnčni Gorici čitamo v neki darilni listini nemškega cesarja Otona I. iz leta 1001., da je Gorica slovensko mesto. Ta slovenski značaj je ohranila Gorica do danes. Leta 1910. so našli v Gorici uradno 11.235 Slovanov, 3238 Nemcev in 14.812 Italijancev. V resnici pa prebiva v Gorici po zasebnem ljudskem štetju okrog 14.000 Slovencev in nekoliko manj Italijancev.

Goriška z Gorico in Ločnikom brez Furlanije je čisto zaokroženo slovensko ozemlje, kjer ne pridejo Italijani niti v poštev. Tu so našli uradno leta 1910. 154.458 Slovencev in le 17.149 Italijancev. V resnici pa je tu le komaj 13.000 Italia-

nov (z Ločnikom in Gorico) in okrog 160 tisoč Slovencev.

Te dele našega narodnega telesa, ki so potrebni za Jugoslavijo in še posebej za Slovence kot ribi voda, nam hočejo Italijani oropati. Ali naj to dopustimo? Ali naj mirno gledamo, kako nam trgajo živle dele našega telesa in trpinčijo naše ljudi? Ali naj čakamo samo na tujo pomoč?

Na noben način. Sami se moramo zganiti. Vsi od prvega do zadnjega. Vsaka občina v naši slovenski domovini, vsako društvo mora protestirati proti italijanskemu nasilju, na vseh shodih moramo zaklicati na ves glas, da ljubimo svoje trepeče brate, da sočustvujemo z njimi v trpljenju in da ne bomo dovolili nikdar, da jih odtrgajo nasilno od nas in jih priklopijo zahrbtini roparici Italiji. In oglašiti se moramo s protesti že sedaj o praznikih, da ne bo prepozno. Nevarnost je velika, položaj je nujen in resen. Proteste s podpisami občin pa pošljimo Narodni vladi SHS v Ljubljani in pa skupni jugoslovanski vladi v Beograd.

Naša zemlja mora biti naša. Vsak kosček mora priti k Jugoslaviji. To naj bo klic, ki naj odmeva v srcih vseh.

Politični obzornik.

Po prazniku!

Po navdušenju, ki je spremljalo naše narodno jugoslovansko ujedinjenje, prihajamo polagoma k treznemu preudarku in k trudapolnemu delu, ki naj naše ujedinjenje tudi udelevi in utrdi. Pri tem delu tudi nehoté zadevamo na razne težkoče, ki izhajajo največ iz različnih mnenj in stremljenj naših politikov.

Glavni težnji ste nekako utelešeni zlasti v dveh naših voditeljih, v dr. Korošču, ki je skrajno demokratičen, in v Pašiču, ki je pa več ali manj absolutističnega mišljenja. Zato je Pašič strog monarhist in iz njegovega delovanja se zrcali strogo srbska politika. Zdeti se nam hoče, kakor da zadnji cilj njegove politike ni toliko združenje prav vseh Jugoslovancev v za vsa plemena enakopravni državi, temveč predvsem Velika Srbija, ki sičeri rabi v ta namen več Jugoslovancev, a ne popolnoma vseh. Odtod nam je vsaj nekoliko razložljivo neko čudno omalovaževanje nas Slovencev in našega primorskega vprašanja. Zakaj če jim je predvsem za Veliko Srbijo, potem jim je pač vseeno, ali puste par stotisoč Jugoslovancev Italijanom ali ne.

Nadalje izhaja iz Pašičevega absolutističnega mišljenja njegova centralistična politika, ki hoče takorekoč ubiti vsako avtonomijo v posameznih deželah. Vse naj se vlada samozastolnega mesta.

Na Hrvatskem ima Pašič trdno oporo v takozvani srbski koaliciji, kateri stoji na čelu znani Pribičević. Saj dobé s Pašičevo politikom na Hrvatskem srbski koalicijonaši odločilno besedo. Na Slovenskem upajo isto pristaši J. D. S. Čim bolj bi se uresničila Pašičeva politika, tem bolj bi bila vlada absolutna, katera bi seveda negovala predvsem svoje ljubljence — jugoslovansko demokratsko stranko.

Na drugi strani stojé demokratične stranke, katerim je vzor demokrat dr. Korošec. Mi zastopamo mnenje, da smo se združili popolnoma prostovoljno s Srbijo radi svojih načel, po katerih hočemo politično ujedinjenje prav vseh Jugoslovancev do zadnjega. Ne poznamo prav nobenih predpravil in nobene nadvlade kakega stanu ali morda celo kakega plemena, bodisi srbskega, hrvatskega ali slovenskega. Vsi moramo biti enakopravni, pa tudi svobodni v vsem, za kar ni nujno potrebna cela država. Zato zastopamo najširšo avtonomijo. Razume se, da pričakujemo najlepše uresničenje teh načel v republiki.

Na Srbskem drže z nami takozvane opozicijske stranke. Te stranke so za najpravičnejšo demokracijo in so v opoziciji s Pašičem in njegovo vlado. Pravijo, da so dobile tekom vojske te stranke med ljudstvom večino, ki bi prišla pri prihodnjih volitvah na površje. Za nas lepo upanje! Tudi na Hrvatskem nas podpirajo po večini vse ljudske stranke.

Ko je bilo treba sestaviti skupno ministristvo, tedaj sta prvič zadeli skupaj omenjeni dve struji naših politikov. Preteklo je bilo lepe vrste dni, da so se zedinili. Izvolili so take ministre, da so bile zastopane po ministrih vse večje stranke. Pašič je odklonil to ministristvo in sedaj je sestavil Pašičev pristaš Protič novo. Zakaj to, nam ni povsem jasno. Slab vtis je na nas napravilo to, da je dobil dr. Korošec vsaj na videz popolnoma brezpomemben portfelj. In drugič — to je pa glavna naša žalost — zunanji minister je postal Trumbić. Priznamo, veliko je storil za jugoslovansko stvar, a če sodimo po tem, kar se o njem piše, mu ne moremo zaupati. Z izjavo namreč, ki jo je Trumbić dal v Rimu italijanski vladi, je dal namreč Italiji možnost, da se ji odstopi kak kos jugoslovanske zemlje, in kakor se sedaj hoče zdeti, slovenske zemlje, le Srbija mora drugod dobiti odškodnino. Trumbić s tem ni pokazal veliko srca do Slovencev, zraven ima napram Italiji vezane roke, kako naj nas potem dobro zastopa kot zunanji minister, kako moremo pričakovati, da se bo morda potegnil za Trst in Goriško? Hočemo moža, ki kar gori za vse Jugoslovane in ki nikamor nima oddane besede. Ravno radi tega težko čakamo nove vlade.

Preko belgrajskih pogajanj se bude v strankah nove težnje. Vsaka stranka želi moči in okrepitve v sorodnih strankah drugih plemen, da bi lažje izpeljala svoj program. Jugoslov. demokratska stranka se menda združi s koalicijskimi in s Pašičevo stranko. Mi, ki smo strnjeni v V. L. S., mislimo na katoliške hrvatske in bosanske stranke. Stika bo treba iskati tudi s srbskimi opozicijonci. Tako med strankami vre in vre, da se slednjic okrepljene in pomlajene prilagodijo našemu jugoslovanskemu ujedinjenju.

Ogromno delo se tedaj pričinja, z delom tudi najrazličnejše težave. A zato bi vse prej kot pa obupavali. Politiki in vlade minevajo, z njimi ginejo razna čudna stremjenja, a ljudstva SHS, ki hočejo popolno enakopravnost, svobodo in bratsko

ljubezen, pa bodo ostala in zmagala, z njimi zmagajo načela, ki nam dajejo poročstvo popolne zadovoljnosti.

Tedenske novice.

Drobne politične vesti.

Proti Italijanom. V nedeljo so se vršili po celi deželi shodi proti Italijanom. Bile so povsod sprejete sledeče resolucije:

JUGOSLOVANSKI VLADI

v

Belgradu.

1. Zborovalci protestirajo najodločneje proti temu, da so Italijani zasedli sedanjo demarkacijsko črto, ki obsega velik in najvažnejši del jugoslovanskega ozemlja in to na podlagi premirja, katerega so sklenili s kralj. Avstrijsko-Ogrsko, ko že ta ni več obstojala in je že bila ustanovljena samostojna jugoslovanska država.

2. Zborovalci protestirajo najodločneje proti londonskemu paktu, na podlagi katerega hočejo Italijani obdržati naše po ogromni večini slovensko ozemlje. Londonskega pakta ne moremo nikdar priznati, ker posega v naše telo in ker ni bil sklenjen z nami, ampak preko nas in ga ni Srbija in sedaj Jugoslavija, pa tudi ne Amerika nikdar priznala.

3. Zahtevajo, da se morajo Trst, Istra, Goriška in kranjsko ter koroško zasedeno ozemlje brezpogojno in v celoti pridružiti jugoslovanski državi in pozivljajo skupno jugoslovansko vlado, da zastavi vse svoje sile v svrhu doseganja tega cilja.

4. Protestirajo proti nasilstvu Italijanov na naših zasedenih tleh ter kršenju mednarodnega prava in izjavljajo, da se ne uklonijo glede našega zasedenega slovenskega teritorija nobenemu kompromisu.

5. Pozdravljajo najiskrenejše trpeče brate na zasedenem ozemlju in zagotavljajo, da ne bodo dopustili, da jih odtrga sovražnik od skupne jugoslovanske domovine. Izjavljajo, da hočejo rajši umreti, kakor izgubiti najmanjši del naše ljubljene slovenske domovine.

Italijani so pričeli zapirati naše duhovnike.

V Senožečah so v nedeljo, dne 15. t. mes., aretirali v spovednici župnika Riharja in ga odvedli v Trst, ker ni hotel predložiti svojih pridig prevedenih v italijanskem jeziku popreje Italijanom v pregled, ampak je izjavil, da je sin naroda in se v cerkvenih stvarih pokori samo svojemu škofu. — Tako daleč je že prišlo laško nasilstvo.

Vsiljivi Italijani. Italijani vedno bolj naglašajo, da vstrajajo pri londonski pogodbi, katera jim daje pravico do sedaj zasedenega jugoslovanskega ozemlja in katero so pred začetkom italijanske vojske podpisali Francija in Anglija. Italijanska okupacijska oblast se pa tudi obnaša tako, kot da bodo ostali ti za vedno Italiji. Tržaški guverner je zažugal z visoko kaznijo vsakomur, kdor bi se predrznil kaj reči zoper Italijo in njene mogetce. Povsod snujejo Italijanske sile, a slovenskih ne otvarjajo. Naše ljudi, ki imajo količnik inteligence, zapirajo, ker ke jih boje.

Za Slovence v zasedenem ozemlju. Uso-da Goriške in Istre ter Notranjske nas je začela nekoliko skrbeti. Italijani se kot klop drže naših krajev pa tudi svojih izjav, da je ta zemlja njihova. Na drugi strani pa je bil v

prvo jugoslovansko ministristvo kot zunanji minister poklican Trumbić, kateremu naših Slovencev nič kaj zaupati ne moremo. Odsel za zasedeno ozemlje v Narodnem svetu je odposlal v Belgrad brzojavko, kjer odločno zahteva za zunanjega ministra moža, ki nima napram Italiji vezanih rok ter izjavlja, da se glede zasedenega ozemlja ne ukloni nobenemu kompromisu. V Ljubljani in po deželi so se vršili obilni shodi, da slovesno protestirajo proti italijanski okupaciji.

Trst svobodno mesto? Ententine velesile — razen Italije — nameravajo menda Trst proglasiti za svobodno mesto z angleškim guvernerjem na čelu.

Stranke v Srbiji. V srbski skupščini (državnem zboru) je najmočnejša stranka Pašičeva staroradikalna, ki šteje 76 poslancev. K njej pripada tudi Protič, sedanji jugoslovanski ministrijski predsednik. Druga je stranka samostalcev (mladoradikalcev), ki šteje 38 poslancev. Liberalci imajo 23 mandatov, napredna stranka pa 11.

Bolgari — v Jugoslavijo. V Bolgariji se pojavlja struja, ki dela na to, da bi se Bolgarija pridružila Jugoslaviji. Do tega bo končno tudi moralo priti.

Kaznovani Nemci. Čez Nemško Avstrijo so se iz Italije pešale zadnje dni českoslovaške legije v spremstvu italijanskih častnikov. Na nemškem ozemlju jih je pa nemško prebivalstvo žalilo in jim preti. Italijansko vojno vodstvo je zato naložilo Nemški Avstriji kazen v znesku 100.000 K v zlatu. Nemška Avstrija je sklenila, da bo to plačala.

Prevat v Ukrajini. Švicarski listi poročajo, da se je narodna ukrajinska armada polastila Kijeva, kjer je v boju padlo do 10.000 vojakov, med temi 500 ruskih častnikov, ki so bili glavni steber od Nemcev podpiranega hetmana Skoropadskega. Le ta je hotel po nemškem porazu Ukrajino zopet spojiti z Rusijo, pa je podlegel. V boju z narodno armado je bil ustreljen.

Domače novice.

Jugoslovanski reģent Aleksander je praznoval 17. t. m. svoj rojstni dan. Narodna vlada mu je poslala ob tej priliki čestitko. Tudi iz drugih slovenskih krajev je dobil obilo udanostnih brzojavk.

Preosnova naše domače vojske. Od 15. decembra naprej se tianujejo slovenski polki takole: 17. pešpolk »Ljubljanski pešpolk«, gorski strelski polk št. 2 »Slovenski planinski polk«, 87. pešpolk »Celjski pešpolk«, 97. pešpolk »Tržaški pešpolk«, 26. strelski pešpolk »Mariborski pešpolk«. Začetkom januarja bomo postavili na Koroškem »Koroški pešpolk«. Nadalje se je izvršila preosnova tudi pri dopolnilnih poveljstvih. V Ljubljani in Trstu so se združila doslej obstoječa okrajna dopolnilna poveljstva skupne vojske, avstrijskih strelcev in črnovojnikov v »vojno dopolnilni poveljništvi Ljubljana ozir. Trst«. Na Štajerskem imamo »Vojno dopolnilno poveljništvo v Celju«, na Koroškem ono v Borovljah. Sestavljajo se tudi topničarski polki in oddelki za posebne naloge, tako da bo polagoma vse vojaštvo, ki ga imamo, dobilo domače, slovensko lice.

Vojaški invalidi bodo se vsi vnovič poklicani k razpregledu (superarbitraciji) pri kateri se jim bo na novo priznala invalidna pokojnina. Nadpregledna komisija bo v kratkem začela z nadpregledi, ki se bodo vršili za vse na Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Istri bivajoče vojaške invalide pri vojnem dopolnilnem poveljstvu v Ljubljani. V prvo se pozovejo vsi tisti, katerim je bila že ali pa jim bo v kratkem ustavljena pokojnina, potem pa pridejo še ostali na vrsto. Vojaški invalidi, ki še niso

bili dosedaj pri nadpregledu in se zaradi v vojaški službi pridobljene hibe, bolezni ne morejo preživljati sami ter se poleg tega nahajajo v slabih gmotnih razmerah ali celo v bedi, brez vsakih sredstev in podpore, se pozivljajo, da se pismeno in sicer potom okrajnega glavarstva ali orožništva prijavijo pri dopolnilnem poveljstvu v Ljubljani, ki jih bo potem čimprej vpoklicalo k nadpregledu v svrhu priznanja pokojnine. V prijavih, katerim naj se priloži če le mogoče spričevalo zdravnika, je natančno navesti ime, čin, polk, rojstno in naborno leto, domovinsko občino, okraj ter bivališče. — Vojno dopolnilno poveljstvo Ljubljana.

Za vrnišče se vojake in invalide. Uredništvo »Bogoljuba« je dalo ponatisniti iz svojega lista »Pozdrav in naročila vrniškim vojakom« in »Tolažilno pismo invalidom ali ranjenim vojakom« v 20.000 izvodih — z željo, da to vojakom in invalidom kolikor mogoče v roke pride. Te dve tiskovini se dobijo v Ničmanovi prodajalni v Ljubljani; en izvod stane 20 vinarjev, oba skupaj 40 vinarjev. Pri več izvodih znaten popust. Priporoča se, da dobri ljudje vzamejo ali naročijo po več izvodov in vojakom razdele. Kdor pa ne plača lahko, dobi tudiastonj, samo da pride v roke tistim, katerim je namenjeno. Razdeli naj se bivšim vojakom po vsem Slovenskem!

Civilna obleka padlih vojakov se odlašja samo proti potrdilu pristojne občine, la je mož res mrtev in da je prosilec res upravičen civilno obleko umrlega sprejeti. — Kader ljubljanskega pešpolka.

Na naslov Narodne vlade. Naši mladeniči in moške so imeli v vojski nalogo in dolžnost, ljudi streljati. Toda glej, doma pa še divjačine ne sme ustreliti, čeprav mu še toliko škode naredi. Zakaj naj je lov samo gospodi dovoljen, kmet pa samo koš na ramo? V vojski je moral biti prvi in zadnji, doma pa še puške ne sme pokazati, sicer ga ima takoj orožnik v svoji oblasti. Če so bili Italijani pa Francozi in Rusi prekleti, zakaj pa ne bi bil tudi zajec preklet, da bi ga smel vsak posestnik ustreliti, če mu škoda dela? Ravno tako je z lisico, ki je samo v enem kraju naredila tekom enega leta čez tisoč kron škode. Potem seveda ne more kmet dajati kuretnine na trg, gospoda pa ne kupovati. Kateri gospodje imajo veselje do lova, naj se gredo kratkočasit na grajščakova veleposestva, kmet naj ima pa pravico, da sam brani svojo kmetijo pred roparsko živadjo! — Kmet iz Dobrine.

Telovadba. Poverjeništvu za uk in bojočastje je izdalo naredbo o telovadbi šolske mladine pod vodstvom Orlov in Sokolov in sicer ločeno, v sledečem smislu: a) naraščaj je dovoljen obema organizacijama, odločitev se prepušča staršem; b) obe zvezi (Orlovska in Sokolska) naj preskrbita naraščaju dobre vaditelje; c) učiteljstvo naj v šoli opusti vsako agitacijo; d) uporaba šolskih telovadnic naj se določi enakomerno obema organizacijama; e) podrobnosti dogovorita obe Zvezi.

Nemci so zasedli Grabštajn, slovenski kraj blizu Celovca. Ker so se v njem že nahajali srbski oddelki, so jih Nemci napadli, jih nekaj pobili, druge pa ujeli. Narodna vlada je poslala zato na Dunaj najostrejši ugovor.

Gorenjski vlak. Dne 21. decembra t. l. se opustita na progi Jesenice—Ljubljana in obratno mešana vlaka št. 1741, odhod z Jesenic ob 3. uri 11 minut jutraj, in 1770, odhod iz Ljubljane ob 2. uri 52 minut po-

poldne, ter vozita mesto njih osebna vlaka št. 1721 in 1716. Vlak št. 1721 odhaja z Jesenic ob 5. uri 19 minut jutraj in prispe v Ljubljano na glavni kolodvor ob 7. uri 36 minut jutraj; vlak št. 1716 odhaja iz Ljubljane glavni kolodvor ob 11. uri 54 minut dopoldne in prihaja na Jesenice ob 2. uri 31 minut popoldne. — Nadalje se istega dne otvori med postajami Rateče-Belapeč-Kranjska gora pri čuvajnici št. 11 začasno postajališče »Planica« za osebni promet in prtljago do 50 kg teže. Odprava se vrši v vlaku brez vsake doklade. Odhod vlakov iz Planice: Ob 8. uri 31 minut dopoldne in 6. uri 46 minut zvečer na Jesenice ob 11. uri 23 minut dopoldne in ob 10. uri 58 minut zvečer v Trbiž.

Vrednost naše krone. Francozi zahtevajo za 1 frank 2 K, Italijani pa za 1 liro 2 K 50 v., dasi ima frank visjo vrednost kot lira.

Kdo izmed iz Rusije došlih ujetnikov ve kaj o Petru Grad (7. lovski bataljon), ki je bil do maja 1918 ujet v mestu Omsk v Sibiriji, naj blagovoli proti povrnitvi stroškov sporočiti Francoški Grad, Dragomelj 18, p. Domžale, Kranjsko.

Prošnja. Kdo ve kaj o Francetu Jež. Bil je ujet v Rumuniji in se je nahajal v Sipote 50. Sporoči naj Mariji Jež, točas v Trbovljah II.

Kdo izmed vračajočih se ujetnikov iz Rusije ve, kje se nahaja Matevž Kozjek? Zadnjikrat se je oglasil 19. marca 1918 kot vojni plen. gorod Verhaturi, vini sklad, gubernija Perm, Rusija. Obvestila prosi in stroške povrne Franc Kozjek, Dob. Sv. Jurij ob juž. železnici, Stajersko.

Narodni davek. Šolska mladina v Trzišču je nabrala narodnega davka 14. dec., na dan narodnega praznika, 136 K 57 vin. Prireditev šolskih otrok dne 1. decembra pa je prinesla 346 K 50 vin. Skupaj je poklonila šolska mladina 483 K 7 vin. narodnega davka.

Iz naših društev.

IZOBRAŽEVALNO DRUŠTVO V RETEČAH PRI ŠK. LOKI priredi v nedeljo, 29. decembra in ponovi na Novega leta dan vsakikrat ob 3. popoldne veselico z vspešnim: 1. Sinovo maščevanje; 2. Za letovišče, burka.

Razne vesti.

Nemške izgube. Listi priobčujejo statistične podatke o nemških izgubah v vojski. Nemčija je imela 1.600.000 mrtvih in 4.064.000 ranjenecov. Pogreša se 2.030.000, v ujetništvu pa je 618.000 mož.

Vojna odškodnina Nemčije. Predsedniku Wilsonu so predložile ententne države svoje odškodninske zahteve proti Nemčiji. Zahtevajo 280 milijard vojne odškodnine.

Oddaja premoženja. Oddaja premoženja v Nemčiji je preračunjena na 50 milijard mark.

Italijanskim ujetnikom, ki so se veselega srca vračali proti domovini, se ne godi preveč dobro v Trstu, kamor so jih spravili in kjer jih je še sedaj več tisoč. Prišlo je že tako daleč, da so se bili uprli. Hočejo jih poslati veliko število v Afriko, ker se boje, da so boljševisko razpoloženi. Neki višji italijanski častnik je nahnulil večjo skupino ujetnikov, da so zakrivilo lanski poraz na Tolminkem.

Predsednik portugalske ljudovlade umorjen. Iz Lizbone, glavnega mesta Portugalske, se poroča, da je bil predsednik portugalske ljudovlade Sidonij Paes dne 15. dec. na kolodvoru v Lizboni umorjen. V trenutku, ko je predsednik nameraval stopiti v vlak in se odpeljati v mesto Oporto, je oddal dosedaj neznan morilec tri kroglice iz samokresa na predsednika. Kljub smrtnima ranama je predsednik Paes bil pri življenju in pri popolni zavesti še tudi tedaj, ko so ga spravili v bolnišnico. Razjarjena množica je morileca, kojega ime še ni znano, na licu mesta do smrti pre-

tepla. Njegovega spremljevalca so komaj ubranili, da ga razjarjena ljudska množica ni takoj ubila.

Ukradeno zlato Nemčija vrača. V smislu pogodbe o premirju je Nemčija od tistega zlata, ki sta ga Rumunija in Rusija morali plačati nemški državnim banki, morala Francoški poslati 93.536 kg v vrednosti 46 milijonov frankov. Nemci bodo morali vrniti še marsikaj, kar so ukradli ali oropali.

Koliko je stala vojska. Finančni svet Združenih držav je izračunal, da je stala svetovna vojska 170 milijard dolarjev, do konca leta bo 200 milijard, to je 1000 milijard kron, 750 milijard tlič v vojnih posojilih.

Tele s tremi nogami je otelila neko kraljica v Bjelovaru na Hrvaškem. Tele je živela 7 tednov, potem so ga zaklali.

Izobrazba v Jugoslaviji. Med Jugoslavnimi so sicer Slovenci najmanjši, a najbolj obrazen narod. Med temi ko pride na vsakih 100 Hrvatov 61 takih, ki ne znajo ne brati ne pisati, na vsakih 100 Srbov 43, pride na vsakih 100 Slovencev 15 takih, ki niso zmožni pisanja in branja.

Češkoslovaška država bo imela 13 milijonov prebivalcev — toliko kot Jugoslavija — in bo merila 120.000 kvadratnih km.

Erezposelnost. Na Dunaju je zaradi pomanjkanja premoaga 50.000 delavcev brez posla in se to število poveča vsak dan za 1000. Vidi se, da so razmere povsod slabše kot pri nas.

Wilson pride v Rim, kjer bo obiskal tudi papeža.

Tako je prav. 800 madžarskih delavcev popravlja v Belgradu ceste in železnice. Pisčevati in vzdrževati jih mora madžarska vlada.

Slavni Mackensen — interniran. Vojskovodja Mackensen, ponos Nemcev in strah njihovih sovražnikov, deli z Nemčijo približno enako usodo. Ko je zapustil Romunijo ter se peljal preko Ogrske v domovino, so ga v Budimpešti prijeli in zaprli. Mož se je nekaj časa branil, pa ni nič pomagalo.

Vsak teden drugi ministri so na Ogrskem. Vlada postaja vedno bolj socialistična.

Dopisi.

Stranska vas pri Kandiji. Španski strah se že poslavlja iz naše okolice. Zahteval je precej žrtev zlasti od ženstva. — Šolski praznik narodnega ujedinjenja se je 14. decembra tudi tukaj obhajal. Mladina se je polnoštevilno udeležila službe božje; tokrat izjemoma s šolsko zastavo in malimi narodnimi zastavicami. Tatovi so obiskali v noči med 15. in 16. decembrom posestnika g. Franca Bele, po domače »Petelinški« v Stranski vasi. Odnegli so mu vprego za en par konj (komate). Ljudstvo si je namreč nabavilo izredno veliko vojaških konj, ki pa so večidel brez vprege. Ker si je sedaj novo vprego jako težko omisliti, jo bomo marsikateri nepoštenjakovič skušali na ta način — kupiti. Torej, pozor! Skrbi naj vsakdo, da bo imel te reči varno spravljene.

Breznica. Prvi narodni praznik smo obhajali prav slovesno. V soboto, 14. decembra so imeli šolski otroci primerno narodno slavnost v društveni dvorani. V nedeljo so pa pokazali močje, fantje in dekleta, da se zavedajo, kako važen je ta dan v zgodovini slovenskega naroda. Vse je prišlo v cerkev k zahvalni božji službi. Gasilci v svoji uniformi, fantje in dekleta pa v narodnih nošah. Popoldne so se udeležili slavnostne prireditve v društveni dvorani. Tu so nastopili pevci, tamburaši, bila sta dva govora, deklamacije in na koncu so šolski otroci uprizorili živo sliko. S petjem narodne himne se je slavnost zaključila.

Bled. Praznik narodnega ujedinjenja smo praznovali na Bledu prav lepo. V soboto dopoldne je bil med streljanjem skupen obhod. V nedeljo dopoldne slovesna služba božja; popoldne pa slovesna pobožnost za blagor Jugoslavije. V cerkvenem govoru se nam je pokazalo razmerje do naših pravoslavnihi bratov Srbov, ki jim naj gremo z ljubeznijo nasproti. V cerkev so prišli dekleta, fantje in mošči, kakor nekda v davnih časih, v narodnih nošah. — G. dr. J. Mohorič je z jasnimi besedami

njene podpore. Ker nam je nemogoče na vsa posamezna pisma posebej odgovarjati, podajemo v naslednjem mali pregled in pojasnilo, kako zadeve sedaj stoje.

1. Glede v z d r ž e v a l n i n e je vlada sklenila, da se še nadalje tako, kakor je bilo to doslej v navadi, izplačuje:

a) vsem invalidom ter vdovam in sirotam v vojni umrlih vojakov (uradni list št. V., naredba 63);

b) vsem rodbinam, katerih vzdrževatelj je ali ujet ali se še ni vrnil iz vojske ali pa služi v narodni vojski SHS (izvzeti so samo službujoči pri narodnih obranah), če jim to potrdita na plačilni poli občinski in župni urad. To potrdilo je treba pred vsakim izplačilom obnoviti (uradni list št. V., naredba 63);

c) vsem rodbinam, katerih vzdrževatelj so se sicer vrnil domov, a so radi boleznimi, ki so si jo nakopali v vojni, za delo nesposobni, če jim to nezmožnost potrdita zdravnik in občinski urad (uradni list št. XVIII., nar. 167);

d) vsem rodbinam tistih vojaških poškodovancev, ki še nimajo nakazane invalidne pokojnine, ozir. ugotovljene mere nezmožnosti za delo, ako potrebo podpore potrdita na plačilni poli občinski in župni urad (uradni list št. XVIII., naredba 167).

Vzdrževalnine, ki so zapadle pred 1. novembrom in bi jih bilo treba izplačati za nazaj, se izplačajo le v slučaju nujne potrebe, to je le tedaj, ako bi bila sicer podpirancu resno ogrožena njegova prehrana, kar pa morata potrditi občinski in župni urad (uradni list XVIII., naredba 176 in uradni list XIII., naredba 125).

Torej so slučajji, v katerih se mora izplačati vzdrževalnina, še vedno jako številni. Vendar je pa vlada določila, da lahko davčni uradi do nadaljnjega odlože izplačevanje vzdrževalnine, ako je po stranki predloženo potrdilo o nujni potrebi (slučaja pod d) in v zadnjem odstavku) v očitnem nasprotju z uradnimi podatki pri davčnem uradu (uradni list XVIII.).

Kdor bi se čutil po tem ukrepu davčnega urada po krivici prikrajšanega, se lahko pritoži na pristojno komisijo (uradni list XVIII.).

Kdor bi utegnil rabiti za kak tak slučaj še kakega podrobnega pojasnila, naj se obrne na Narodno vlado SHS v Ljubljani, oddelek za vojaške podpore.

2. Glede a m e r i k a n s k i h p o d p o r e je Narodna vlada odredila, da jo smejo davčni uradi še nadalje izplačevati samo tedaj, če je v Ameriki bivajoči vzdrževatelj oče ali mož podpisane osebe in je izplačilo podpore res tako nujno, da bi bila sicer podpirancu resno ogrožena prehrana. To pa morata spet potrditi občinski in župni urad. Če misli kdo, da se mu godi krivica, se lahko pritoži na pristojno komisijo (uradni list XVIII., naredba 125).

3. Glede d r ž a v n e b e g u n s k e p o d p o r e. Izplačevala se bo odslej le tistim, katerim občinski in župni urad njihovega bivališča na plačilni poli potrdita, da so še begunci, to je, da si še niso ustanovili novega stalnega bivališča, da so v potrebi in nepreskrbljeni, zlasti, da so brez trajne javne ali zasebne službe in brez

službenih prejemkov in pokojnine (uradni list št. XVIII., naredba 175).

4. Glede i n v a l i d o v je stanje sedaj tole: Za vzdrževalnine njihovim rodbinam velja zgoraj povedano.

Pokojnine in doklade jim bo pa še nadalje izplačevala penzijska likvidatura intendance II. voja (Pensionsliquidatur der Intendantz des II. Korpskommandos, Wien IX., Lakerergasse 3). Ker je mogla naša vlada to izposlovati šele začetkom decembra in je promet še sedaj marsikje otežkočen, se utegne to izplačilo za mesec december nekoliko zavleči; a invalidom se ni treba bati, da svoje pokojnine ali doklade ne dobe.

To velja za one invalide, ki so že doslej dobivali pokojnino in doklade.

Tisti vojaški poškodovanci pa, ki so bili sicer že za invalide spoznani, a še niso dobili plačilnega naloga in še ne prejemaajo pokojnine in doklad, naj se zanje takoj obrnejo pismenim potom na »Vojno dopolnilno poveljništvo v Ljubljani«, Ambrožev trg št. 17. Nakazalo jim jih bo samo, ali jim pa povedalo, kam se naj obrnejo.

Isto naj store tudi tisti vojaški poškodovanci, ki jih komisije še niso niti spoznale za invalide, pa se vsled hibe ali bolezni, dobljene v vojni, ne morejo sami preživljati ali so razun tega v slabih gmotnih razmerah ali celo v bedi, brez pomoči ali podpore. O prošnjah, ki jih je vložiti na omenjeno dopolnilno poveljništvo potom okrajnega glavarstva ali orožniške postaje, naj navedejo svoje ime, čin, polk, rojstno in naborno leto, domovinsko občino, okraj in bivališče in jim prilože po možnosti zdravniško spričevalo. Dopolnilno poveljništvo bo te reveže čimprej poklicalo k nadpregledu (superarbitraciji), da se jim priznata pokojnina in doklada in bodo mogli shajati.

Sploh pa namerava vlada dati v se poškodovance znova pregledati in jim nanovo priznati podpore. Nadpregledna komisija bo začela prav kmalu poslovati. Nadpregledi se bodo vršili za vse vojaške pohabljenice pri vojnem dopolnilnem poveljništvu v Ljubljani, Ambrožev trg št. 17. Prvi pridejo na vrsto ravnokar omenjeni reveži, potem se bodo pozvali tisti, katerim je že bila ali jim pa bo v kratkem ustavljena pokojnina, potem pridejo vsi ostali.

Za proteze (nove ali popravo) naj se vojaški pohabljenici obračajo na invalidni oddelek na obrtni šoli v Ljubljani.

Gospodarski del.

Gospodarska obvestila.

Razprodaja drož se je sedaj tako uredila, da bo popolnoma krita potreba slovenskega ozemlja. Tvrška Fischlovi sinovi v Celovcu bo dobavljala po 250 kg dnevno tvrdkama M. Vovk-Košmerl in Maks Zaloker v Ljubljani, ki bodeta zalagala Ljubljano in okolico; razpošiljala pa bosta tudi naravnost svojim dosedanjim odjemalcem na deželi sorazmerne množine. Interesentje na Kranjskem in Koroškem naj se tedaj obračajo po drože naravnost na omenjeni tvrdki. Slovensko Stajersko pa bo v prvi vrsti preskrbovala tovarna v Račjem. — Vloge na prehranjevalni urad Narodne vlade SHS v Ljubljani naj se opustijo.

Kupčija s prešiči in teleti prosta. Kakor doznamo, je Narodna vlada SHS sklenila, da je zanaprej kupčija s prešiči in teleti prosta.

Promet s plemensko govejo živino in z govejo živino v gospodarske namene je v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani prost. Izvažati tako živino izven območja Narodne vlade SHS v Ljubljani more se samo z dovoljenjem te Narodne vlade. Ta naredba ne izpreminja nikakor predpisov o prometu s klavno živino in živinskih potovalnih listih. Vsled tega se odreja, da se vsaka prodaja in vsak nakup plemenske goveje živine ali goveje živine v gospodarske namene naznani županstvu in zaupniku »Vnovčevalnice za živino in mast«. Ljubljana, 16. dec. 1918. — Prelat Kalan s. r.

Zavod za pospeševanje obrti je prejel manjšo množino karbida, katerega bo razdelil med obrtnike. Interesenti naj priglasijo svoje potrebščine pismeno na zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22. — 1 kg karbida stane 1 K 80 v.

Izobrazbi.

Slabe knjige in časniki.

Z novim letom naročamo časnike. Ob enem dajemo kot nevoletna darila tudi različne knjige. Treba pa je, da smo pri obojem previdni. Kot katoličani imamo dolžnost, da naročamo in kupujemo samo dobre, poštene knjige in časnike. Ravno v ta namen se nam zdi umestno, da zopet opozorimo »Domoljubove« bralce na nevarnost in vpliv slabih knjig in časnikov, da se jih vede tem bolj ogibati.

Katere knjige in liste pa imenujemo slabe?

1. Slabi so oni proizvodi, ki tajijsko verske resnice, bodisi eno, več ali vse; ki vzbujajo čitateljem dvome nad verskimi nauki ali take nauke malenkostno pretresajo in smešijo.

2. Slabi so oni listi in knjige, ki nasprotujejo božjim zapovedim in imajo za dovoljene ali celo poveljujejo stvari, ki nasprotujejo božjim zapovedim; na primer upor, samomor, dvoboj, razuzdanost, nečistost, prešeštvo, praznovanje itd.

3. Slabi so oni listi in knjige, ki nasprotujejo cerkveni oblasti, njenim naukom, njenim pravicam in njenim naporom, in

4. Slabi so tudi oni listi, ki hujskajo k zaničevanju in uporju zoper postavno obstoječo državno oblast ali ljudi pozivljajo h kateremukoli slabemu dejanju.

To so torej slabe knjige in časniki. Kde pa piše take stvari? Premnogokrat ljudje s silno majhno izobrazbo, ljudje, ki dostikrat niti srednjih šol niso končali, ljudje, ki niso proučili nikdar cerkvene zgodovine in verskih resnic, pač pa so že v zgodnji mladosti omadeževali svoje življenje z najgršimi pregledami: torej ljudje, ki hočeš nočeš morajo pisati zmoto in laž, če začno pisati, pisati zlasti o verskih in нравnih resnicah.

Toda, bodimo pravični! Včasih pišejo v take knjige in liste tudi možje, polni duhovitosti in bistrega uma, možje, ki so se mnogo učili, pa pri tem pozabili tega, kar je najbolj potrebno — Boga, možje, ki so za svoj razum mnogo pridobili, ali izgubili najdražje, namreč vero. In reči moramo: taki možje so nevarni pisatelji. Največkrat jih vrže grdo življenje ali užaljeno samoljubje v boj zoper krščanstvo, in tedaj teptajo s slepo strastjo vse, kar govori za krščanstvo. Pišejo vse in o vsem. Zdaj presojajo oblast škofov in papežev. Zdaj določujejo meje cerkveni oblasti in vpijejo o zlorabah. — Zdaj vlečejo na dan razne težkoče

amrl. Sama je pa tudi zmerom bolj slabotna, pa ima vse troje nedoraslih otrok lepo očenev in ošite. Najstarejši fant se uči v mestu za mizarja in ne more še sam prisluziti, sama pa tudi ne utegne mnogo. Za vsak krompir ti bo hvaležna. Večjega veselja jim ne moreš napraviti.

»Hvala ti, da si me poučila. Ali bi mi pokazala, kam naj peljem.«

»Lahko, saj moraš potem ravno mimo naše hiše. Nazaj grede se pa oglasi tudi pri nas, da daš kobilu malo zobat ter se sam tudi nekoliko ogreješ. In pa, tako možki pa ne boš, ko si mi prej pomagal, da bi se ne oglasil pri nas.«

»Se pa bom.«

Janez je pognal konja proti onemu koncu vasi kamor mu je Zvanova pokazala, dekleta pa je stopilo v domačo hišo...
(Prihodnjič konec.)

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Pravaža ***

(Dalje.)

Mestni sodnik je ravno od mize vstal in e sedaj sedel v svoji pisarni ob pisalni mizi, ki jo je nosilo osem sfing. Delal je načrt, katera sedla in vodne poti bi bilo treba zapreti, če bi bila res nevarnost, da bi kuga prestopila deželno mejo.

Z Dunaja je dobil pisma, ki mu dajejo vse oblasti deželnega glavarja. Dovoljeno mu je, vso deželo nad Anizo zapreti z vojaškimi oddelki. Hendel je določil razne poveljnike, ki naj s svojimi oddelki zapro razne kraje ob deželni meji in naj, če treba, sumljive popotnike, ki prihajajo iz Štajerske, ustavljajo tudi z orožjem. Svojemu sinu Henriku je namenil poveljstvo nad Štajrom, ker tu je bilo treba za slučaj kuge močne pesti. In Henrik ima močno pest: to je ravnokar sijajno izpričal v Lincu, kjer je ugnal roparske tolpe. Pravzaprav ga je pa hotel imeti v Štajru zato, da bi bil doma bolj na varnem; saj Henrika, ki je njegov ponos in njegova nada, ljubi bolj, kakor vse drugo na svetu.

Pred njim je ležal na mizi zemljevid, na katerem je bila rimska cesta označena s rdečimi, rumenimi in olivastimi znamenji.

Tedaj je prišel njegov sin iz velike sobe sem v očetovo pisarno in je gledal na zemljevid. Bil je vojaško obleden. Kaj lepo mu je pristajala modra vojaška suknja in pa vojaške hlače z dolgimi trakovi.

»Preden grem zopet v vojake,« je rekel, »moram dobiti novega konja. Mojega so mi ustrelili roparji pri Lincu. Sicer mi je glavar

dal konja skopljenca, pa je za nič in ima jelenov vrat.«

»Kupil sem dva žrebca v Ensu,« je rekel sodnik Hendel. »Poglej jih, če ti bo kateri všeč: eden je vranec, drugi pa rjavec, pravi satan.«

»Dobro, prav satana hočem. S tem neumnim glavarjem štorom bi komaj do sodnega dne prišel v Št. Gal.«

»Torej velja, rdeči satan je tvoj. Toda ni ti treba v Št. Gal. Gifing bo šel tje.«

»Ne, jaz!« krepko odvrne Henrik. »Saj ste mi obljubili. Jaz pojdem!« je ključoval dalje očetu, ki ga nalašč ni hotel slišati in je dalje risal pšice in oklepaje. »Včeraj ste rekli, da gre v Št. Gal tisti, ki je res kaj prida.«

»Če bi ti dal besedo, bi jo tudi izpolnil,« sedaj umerjeno resno odvrne oče. »Odločno sem rekel včeraj, da nam je v tem resnem času v Štajru treba najboljših ljudi. Bolje pazi, kadar govorim.«

»Naj ostane Gifing v Štajru, pa je vse v redu.«

»Gifing je že star, v Štajru pa potrebujemo krepke roke,« je rekel oče, ki se je nazaj naslonil na stol in je ponosno motril lepo raščenega, mladega vojaka. Res, ponos in veselje očetovo je. Ne, ta ne sme v Št. Gal, tam je nevarnost, tje vendar ne sme edini sin.

»Zdi se, da ti je še premalo linških lavorjev?« šaljivo pripomni oče. »V Lincu te slave kakor kakega Aleksandra, ali vsaj kakor kakega Amadisa, kakor so mi včeraj poročali.«

Mladi vojak je široko odprl oči in je namršil obrvi.

»Kdo je poročal?«

»Glavarica.«

»A tako, ta — odvrne Henrik in zaničljivo namrdne ustnice. »Ha, Aleksander... Par roparjev ugnati, to je pa res junaštvo.« Nejevoljno je stopal sem in tja; eleganten je, vitek in gibčen, kakor mlad panter. Sedaj se skloni in si popravi trak na kolenih. Potem se kljubovaje postavi pred očeta in pravi: »Če bi bili roparji vsaj oklepe imeli, poiem bi bilo vsaj nekaj. Pa bila je samo zavratna razbojniška tolpa, jaz pa sem bil kakor kak profos. Ne, pri moji časti, za takega ne grem več v Štajer.«

»Kaj pa je bil pred dvajsetimi leti tvoj oče, ko je pred papeško zaroto branil protestantsko občino?« očitajoče odvrne sodnik.

»Ha, to je kakor sto proti eni v primeri z našo žalbo linško vojsko!« je vzkliknil sin. »Ha, naj se le pojavi v Štajru papeška zarota, potem jim pokažem svojo pest in svoj ostri meč... Ze dolgo je to moja želja. — Pri teh besedah mu iz živahnih, temnorjavih oči kakor blisk priiskri nekaj krutega, zverinskega. Precej nato se je glasno nasmejaj in je porredno dalje zabavljaj:

»Sicer pa ta Linc! No, takrat je bilo tudi imenitno, ko smo v deželni dvorani poslušali Keplerjev govor.«

»Keplerja si slišal? Teга nisem vedel. Mislim nanj zaradi naše visoke šole. O čem pa je govoril?«

»O, nič posebnega, silno je bil dolgočasen. Naj bi bil vsaj govoril o vesolstvu in o novih zvezdah. Mesto tega nas je pa dolgočasil z voltino praznih sodov in še končati ni mogel. Sicer je pa prav prijeten človek.«

»O voltini praznih sodov je govoril, tako? Sicer je pa o tem že spisal celo knjigo. Praviš, da je prijeten človek, drugi ga imenujejo kralja vede in znanosti. Da, da, o novih zvezdah — s temi bi bil moral pri tebi začeti, kaj?«

Zadovoljen je napravil sodnik zadnje znamenje na zemljevidu, sin pa mu je pazno zrl čez rameni na rimsko cesto. Nato je položil zemljevid v stran ter je vzel iz predala zvezek papirja, primaknil je k sebi tintnik, na katerem je v ognjenih plamenih blestel napis: »Pomozi Bog!« — zastavil je pero in nagubančil visoko čelo, ki je bilo podobno čelu poganskega malika. Na papirju je napisan novi red zoper kugo, ki naj vnaprej stopi v veljavo proti zastarelemu redu iz zadnjega kužnega leta — 1685. — pa naj že pride kuga ali ne.

Štiri točke obsega ta novi red, katerih prva se glasi: Voda v vodnjakih naj bo čista

in snažna. Če postane od deževja motna in kalna, naj se precedi, potem šele zauživa.

To je bila Mignonijeva misel. Hendel si jo je od njega prilastil: Čista voda je vendar boljša kakor vsaka druga voda, najsi bo že rožna ali blagoslovljena, magari Valpurgina voda... Če bi ljudje samo pamet poslušali, pa bi jim ne bilo treba raznih padarjev in duhovnikov.

»Joahim Henrik! je v hripavem, starikavem basu prigromelo iz postranske sobe. »Smiliš se mi, da si moral poslušati govor o praznih sodovih, ubogi revež. Pridi sem, jaz ti bom predaval o sodovih, ki so polni točkajca in burgundca. Ne pridež? Henrik! Pridi! Barantala bova za konje. Koliko zahtevaš za linško krevco z dolgim jelenovim vratom? Kupim jo od tebe, da jo zajašem, kadar pride papeška sodrga z dolgimi pihalniki zoper nas. Rum bum bum.«

»Zastoni ti jo dam. Z dolgimi pihalniki so se pa streljali pred tisoč leti. To vendar vsak osel ve! Hentaj! In ti vlivaš topove! se je smejal mladi linški junak in se je tolkel v boke.

»Osel si rekel, ti nesramni frkolin!« je kakor gron: robantil glas v postranski sobi. »Moja čast je užaljena! Ne dam se za nos vleči! Henrik! Pozivljem te na dvoboj na meče z oslovskimi kopiti.«

V postranski sobi je sedel ob mizi, s katera je bilo že pospravljeno, Bertold, rdečebredec. Danes je bil povabljen na kosilo k svojemu bratranču Joahimu. Pa se mu ni mudilo domov. Sam je obsedel ob mizi, pogrnjeni z belim damastovim prtom. Pred njim je stal krasen vrč na čegar boku je bil naslikan cesar Rudolf drugi z volilnimi knezi. Vino je namakalo v vrču komaj še noge cesarskega veličanstva, zato ga je pa stari Bertold imel že gorj v glavi.

»Ti me vlečeš,« je mrmral in je krepko potegnul iz cesarskega vrča, vrhutega pa me še puščaš samega. Tudi milostiva gospa je odšla, da poskusi novo obleko. Samo moja mala Lizika mi dela družino. Lizika! Punčika! je zaklical proti oknu, kjer je na preprogi sedela šestletna hčerka hišnega gospodarja ter je s široko odprtimi očmi in s stisnjenimi usteci na papir risala dolge vrste črke v.

»Pridi h stricu!« Deklica je lahko priskakljala ter je pritisкала zvezek na srce. Hoj, koliko v še mora noter, kajti jutri pride učitelj, ki ima palčico, in — o! — kako to boli na mehki tačici.

»Lizika, mala zabica,« pravi očetovsko Bertold, pogljej, kako lep lonček je to.« Prazni vrč je držal proti oknu, da se je lesketalo pisano češko steklo v solnčnih žarkih. »Tu sedi v cesarskem ornatu cesarsko veličanstvo, pa žalibog veličanstvo je blede, vrč pa prazen. Lizika! Vzemi vrč, pojdi v kuhinjo, naj ti ga natočijo, pa iz istega starega sode burgundca, razumes?«

»Pa striček, saj ga imate že dosti, tako vam je vroče?« je premeteno rekla deklica.

Tedaj pa je zagromel stric: »Kaj? Zakaj? — Ti smrkljal! — Vroče! Mrzel sem, kakor sod muškatelca. Tvoj stric lahko naloži nekaj vrčev, preden mu opica zleze na hrbet. Tako — stopaj! Hodi! Poberi se! Izgubi se — ne pusti, da poginem od žeje.«

Deklica je hehetala, vzela je vrč in je stopicala v kuhinjo.

»Kdaj in kje se bova torej udarila? Zdi se mi, bolje bo na pihalnike, kakor na meče z oslovskim kopitom. Ti lahko tvoj pihalnik nabašes z zbrobljenimi hrošči.«

Henrik je ponosno prikorakal v obednico. Rdečebredec se mu široko reži v obraz.

»Pihalnik je nabasan, jaz sem tudi nabasan. — Kaj pa počenjata tam? Li tvoj oče že ni gotov?«

»Ne.«

»Reci mu, naj tiste popirje pomeče na tla. A, sedaj prihaja moja mala Lizika. Prinaša mi požirek, da si splaknem grlo. Prav tako, Lizika. Dobro dete takoj uboga.«

Deklica je rezala najljubkejši obrazek, pa je postavila polni vrč pred strica. Bertold je globoko potegnul iz vrča, potem pa je rekel Henriku: »Tvoj oče dela red zoper kugo, ki je ni nikjer. Saj je nazadnje hvale vredno, da

Je previden, toda jaz ti povem: Če bi bilo meni ime Joahim, pa bi imel tako vino v kleti, doma pa tako ljubke otroke, pa tako lepo ženo — pri moji veri! malo bi se brigal za kugo, ki naj jo brene kukavica.

Bertold vstane, prime Henrika za pas ter ga obrne proti benečanskemu ogledalu, ki je med dvema zlatima rajčicama nekoliko od stene naprej viselo.

«Glej, glej!» je hropel.

V ogledalu je bilo videti, samo štiri cole široko, kolikor so bila odprta vrata, sobo hišne gospe Regine Helene, ki je tudi stala pred zrcalom v svoji sobi. V ogledalu nasprotne sobe so se zrcalila njena sneženobela ramena, ki so gledala iz ognjeno rdečega atlasa, beli vrat, krasna, zlata lasna mreža in pa smehljajoče se lice z jamico.

«Hoja!» je hehetal Bertold, ki je nategnil kosmate obrvi. «Tako lepo ženo ima tvoj oče. — Jaz pa sem star cepec s krivimi nogami.» je vzdihnil ter je široko stopil k mizi in svojemu vrču, — sam sem in vedno bolj sam.

«Pa se oženil!» se je smejal mladi Henrik. «Res, res, le veselo, le veselo se oženimo, pa si denimo vrh okoli vratu!» je hudomušno zavpil, obenem pa je radovedno opazoval v zrcalu gospo, ki je vzela kosmič med prste ter je lepoticila svoj že tako cvetoči obraz.

«Da, oženi se!» je rohnel Bertold pred svojim vrčem. «Tebi je lahko govoriti pri tvojih enoinvajsetih letih. Lahko se smeješ ti, ki so vse punice zatelebane vate. Toda, če jih ima kdo na hrbtu osemindvajset, pa take rdeče krtače pod nosom, potem pa še krive noge.»

«Saj si se ženil pri Grintalci ali pri Pančevi, ni vem že kje. Poskusi še enkrat, sicer postanejo krevlje še bolj krive.»

«Ženil sem se, ženil sem se,» klavrno odvrne Bertold. «Nasedel sem pri Uršuli in pri Suzani. Zastonj sem se naučil iz glave knjigo o lepem vedenju.» Z gromovitim glasom je začel trobiti stavke iz te knjige: «Dobe se ljudje na deželi, ki govore, kakor bi rjovel ali tulil osel, kar je zelo nesposobno!» — To sem se iz glave naučil, dal sem si napraviti novo obleko — hlače dvajset vatlov široke — tudi dva šopka sem kupil pri trtnarju. Z modrim šopkom sem šel najprej k Pančevi. Ravno je bila pri nji njena teta. Tako-le sem začel: «Gospica Suzana! Sanjalo se mi je, da sem petelin, vi pa moja kokoš. O sveti Vid! to je bilo narobe. Suza je postala rdeča kakor kri, pa je stekla preč, da je nisem nikoli več videl. Teta me je takoj prijazno postavila na cesto. Namreč, vedi! Suza je tako nedolžna, da misli, da je mož srne jelen, ovce pa divji kozel.»

«Kako pa si opravil pri Grintalci?» je poredno vprašal Henrik. «Te je le tudi ta na cesto vrgla?»

«Ne!» odvrne mrklo in nejevoljno Bertold. «Nasprotno, bila je sladka kakor slaščica, pa tam sem se sam ven vrgel. Henrik! Ne noval Venero, pa že prihaja.»

rečem ti nič drugega o nji, kakor to-le: Ni lepa, ni lepa, ni lepa, o joj, o joj!»

«A tako,» je menil Henrik, ki mu je iz oči in glasu gledal posmeh. «Ni dosti lepa zate, tebi bi se pač podala kaka Venera, boginja lepote in ljubezni.»

«O ti satan ti, francoski! Kaj gobeždaš? Kaj morem jaz za svoje rdeče krtače? — Pa glej — če kdo volka kličie! — Komaj si ime-

To in ono.

Led in ledene gore. Kakor se premika voda, tako se premikajo tudi ledeniki, seveda primerno počasneje. Vendar je hitrost včasih zelo velika, moramo pa premisliti, da je to led in ne voda. V bližini južnega tečaja znaša hitrost ledenikov 10 metrov na mesec. A neki ledenik pri Jakobshavnu na Grenlandiji napravi povprečno 20 metrov na dan. Še hitrejši je pa neki ledenik v zalivu Scoresby na Grenlandiji, 31 metrov na dan. Visoko gorj v Grenlandiji ali pa okoli južnega tečaja pada neprestano sneg. Sneg se zgosti, pride mraz in nastane led. Led pa teče naprej in pride do obale. Ko visi nekoliko čez breg, se odlomj in kosci plavajo v morje; takim koscem pravimo ledene gore. Takih ledenih gorj je videl en-

krat raziskovalec Kane v zalivu Baffin 280 in nobena ni bila nižja od 60 metrov. Pomisliti pa moramo, da moli samo ena sedmina nad vodo, šest sedmin je pa pod vodo. En ljubljanski grad je plaval torej na morju, šest pa pod njim. — Nemški učenjak Drygalski je videl pri Jakobshavnu ob Grenlandiji ledeno goro, ki se je ravno odcepila od ledenika; višina je določil na 137 metrov; torej je je bilo še za dve šmarni gori pod vodo. Meril je sedemdeset takih gorj; 27 jih je bilo pod 50 metrov, 25 od 50 do 70 metrov, 14 od 70 do 100, štiri so bile pa višje od 100 metrov. Ena največjih dosedaj znanih ledenih gorj je bila ona, ki je plavala od decembra 1854 do aprila 1855 po Južnem Atlantiku ali Atlantskem oceanu. Vsaj takrat so jo videli, srečalo jo je 21 ladij. Tudi merili so jo in dobili enkrat širino nad 100 kilometrov, širino 75 km (73 km je od Ljubljane do Trsta). Višina na najvišji točki je znašala 90 metrov, torej jo je bilo 540 metrov, za celega sv. Jošta, pod vodo. Ladja «Valparaiso» je sredi septembra 1908 oplula neko tako goro, ki je merila v širino 44 km (razdalja od Ljubljane do Ljubelja), v dolžini pa 125 km (od Ljubljane do Gradca ali Rovinja ali Senja). Na dve uri daleč je bilo slišati bučanje morja, zažganjajočega se v ledene stene. Površina je bila večja, nego pol kranjske dežele; umeje se, da je največja ladja, n. pr. «Titanik», proti takemu velikanu samo orehova lupina.

Globočina morja. Da je morje zelo globoko, si lahko mislimo; vendar pa malokdo ve, da je poprečna globina morja veliko večja kakor poprečna višina gorj. Če bi bilo vse morje enako globoko, bi znašala globočina 3500 metrov; če bi bila vsa zemlja enako visoka in bi ne bilo ne hribov in ne dolin, bi znašala višina samo 650 metrov. Naše Adrijansko morje ni bogve kako globoko; najgloblja točka je nekaj nad 1200 metrov. Največje globočine so v Pacifiku ali Tihem oceanu, enkrat 9427 metrov, drugič 9636 metrov, enkrat pa 9788 metrov. To je, kolikor je dosedaj znano, zaenkrat najgloblja točka morja. Če vidimo razburkano morje, mislimo, da je razburkano do dna. Pa ni res. Najhujši viharji ne sežejo dalje kakor do 30 metrov, tam se voda še čisto malo giblje, naprej pa nič več. Pa tudi ne vidi se tako globoko, kot si ljudje predstavljajo, samo do 65 metrov. Torej vlada splošno v svetovnem morju razen čisto gori ob površini večni mir in večna tema.

Kdor potrebuje po ceni luč

naj takoj naroči po povzetju, dokler je še kaj zaloga, našo karbidno svetiljko najnovejšega sistema. Cena fino emalirane svetiljke znaša

Karbid vedno v zalogi pri K. Čamernik & Ko. Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Kdor si hoče naba-
vitidobro in trpežno
za ročni in vrtilni pogon, dalje stiskalnice za
sadje in grozdje, mline za grozdje, decimalne
tehtnice, kotle za žganjkuho, klinje za slamo-
reznice, ročne mline za mletev moke, itd., naj si
ogleda mojo zalogo, dokler so imenovani stroji v
zalogi na razpolago. Drugi poljedelski stroji se pa
lahko naročajo pri Franc Hittl v Ljubljani,
Martinova cesta št. 2. Največja zaloga poljedelskih
strojev v Jugoslaviji.

Rezan in tesan les

ter bukova drva kupujem franko vagon postaja oddaje. Ponudbe na naslov: An'on Reschitz, lesnartgovina, Ljubljana, Pisarna Dvorn trg 1/II

Mlini za dišave

primerni za vse namene, prodaja trvd-
ka ADOLF OPPENHEIM, Mor. Ost-
rova Brückeng 13. Zahtevajte prospek-
te in poblizja pojasnila.

Zahvala.

Spolnujem tem potom svojo prijetno dolžnost: ter se najiskreneje zahvaljujem vsem onim mnogobrojnim prijateljem in znancem, kateri so me z svojimi cenjenimi voščili počastili o priliki mojega 40 letnega službenega jubileja pri veletrgovini I. C. Mayer.

Osobilo izrekam svojo prisrčno zahvalo sedenja lastnikoma tvrdrke, preblagorodnima gospodoma Emerihu Mayer in Antonu Szalay, vsen, svojim velenjenim koleginjam in kolegom za zelo lahkov in odkrite čestitke kakor tudi za prekrasna in dragocena jubilejska darila.

Z velespoštovanjem
Franjo Mulaček,
postovodja veletrg. I. C. Mayer v Ljubljani

Čevlje in opanke

vsake vrste si lahko sam nabije (tumpila) če si naroči

SMEV

železni last
(kopito)

za ceno od K 11.— postavno tovarna. Pošilja po
poštnem povzetju

SMEV, tvornica strojeva, Bjelovar

Iščem oženjenega

majarja

brez otrok, oba zdrava, pridna, pošljena, anažna in varčna, znati morata vsa domača dela, kakor pri živini na vrtu in na polju. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 5225.

Išče učenka od 13 do 14 let stara, se iz poštene rodbine za trgovino, združeno z glavno založbo tobaka. Ponudbe na trgovino Strel, Mokronog (Dolenjsko).

„Jugo“ milo za pranje

zbojšana vrsta, bela, v kosih po četrt kilograma, 1 zaboj 25 kg (t. j. 100 komadov) 11 K franko zaboj iz Zagreba. S pošto 4 kg neto 28 kron franko. Pošilja po povzetju zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb št. 1, Petrinjska 1
Z naročilom se prosil poslati tudi polovico zneska.

Primeren dar

najfinejše, pravo toaletno milo.

6 malih kosov K 24.— 6 velikih kosov K 36.—
12 " " K 44.— 12 " " K 65.—
24 " " K 61.— franko na vsako postajo.
Denar naprej!

Leop. Zeisler, Zagreb, Margaretska ul. 6 I, odd. 10.

:: Lovske puške ::

caliber 16. in 12. so naprodaj pri F. K. Kaiser, puškar, Šelenburgova ulica št. 6. Ljubljana.

KARBID

v vsaki množini v izvornih zavojih po 50 ali 100 kg za ceno po K 2-70 kg neto franko Bosanski Brod (v zavojih po 50 kg naplačilo K 3.— za izvod) naroča se pri Bosan. delu. društvu za elektriko, Jajce, Bosna. — Plača naj se naprej po poštini nakaznici v Jajcu, večje vsote pa potom industrialne banke v Sarajevu na račun gorjenje tvrdrke. — Primanjkljaj na transportu trpi kupec.

Kranjska deželna podružnica

a. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot., rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizko premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti, zastoj in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo po najugodnejših pogojih. 1917

Naznanilo!

Ker je poštni promet zopet odprt, lahko sedaj zopet razpošiljam raznovrstno

barvo

za prebarvanje blaga in stare obleke in sicer: črno, modro (plavo), rujavo, zeleno, rudačo, lila in sivo v zavitkih po 60 vin. Prosim, kdor še barvo potrebuje, za takojšnje cenj. naročilo.

Za eno žensko obleko je treba 8 zavitkov barve. Razpošilja se po pošti. Vsakemu naročilu se pridene: in pa slovensko navodilo, lahko nekaj kg soli. Karl Leibner, trgovina barv za obleke, Celje, pri „Zvoncu“.

Miši - podgane stenicice - ščurki

izdelovanje in razpošiljanje preizkuš. radikalno učinkujočega uničevaln. sredstva, za katero dobajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5.—; za ščurke K 5.—; tinktura za stenicice K 2.—; posebna močna tinktura za stenicice K 5.—; uničevalec moljev K 2.—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri pseh K 1'50; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa

M. Jänker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

500 kron

vam plačam, ako vašo kurja očesa, bradavice, otiščanci ne izginejo v treh dneh brez bolečin z mojim uničevalcem korenin „Riabalsam“.

Lonček z jamstvenim pismom 5 K, 5 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K. Na stotine zahvalnih in priznanih pism. Zobobol odstrani „Fides“, pri najtrdovratnejšem revmatičnem zobobolu, ko odpuvedo vsa druga sredstva, in pri volih zoboh. Ako brez uspeha, denar nazaj. Cena 5 K, 3 tube 7 K, 6 tub 11 K. Kemeu, Košice (Kassa) I. Postfach 12 G 244, Ogrsko.

! SMRT! podgane, miši

se popolnoma zatro s sredstvom „Rattentode“. Ako ni uspeha, se denar vrne. Stotine zahval. Cena K 4.—, 3 škatle K 9.—, Stenicice, miši, bolhe. Ščurki se uničijo z našim vred. radikalno s „Thiera“-sredstvom. Cena K 3.—, 3 kartone 7 K. Prašek proti mrčesu dodan K 2.—.

Kemeu, Kaschau, I. Ogrsko, Poštni predal 12-C. 544.

Razširjate „DOMOLJUBA“!

ZOBOTREBCE

vseh vrst kupuje po najvišji ceni in v vsaki množini tvrdka Mihael Omahen, Višnjagora.

Kupim za seme smrekove storže, lajeno in deteljino seme. Prodaj dobro strojno olje kmetovalcem.

Jos. Jezernik, trgovec, Stob, p. Domžale.

7082

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zoono

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradnje, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonova in enako, 3. vse poljske pridelke, zita in hrmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodnim, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno in državno zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

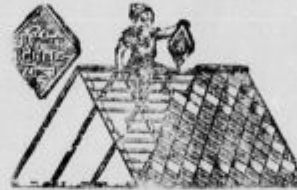
Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K 906.828-91, so poskočile koncem l. 1917 na 1.081.838-84.

Tedaj, čimverje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastle zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvu v Celju in na Preseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cestov in takojšnje izplačilo

Agitirajte
za
„Domoljuba“

Cementna strešna opaka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4792

USTANOVLJENO LETA 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENIM JAMSTVOM,

dovoljuje članom POSOJILA proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali proti zaznambi na službene prejemke. — Vračajo se posojila v 7½, 15, 22½ ali 30 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno

—:: v LJUBLJANI, KONGRESNI TRG št. 19, ::—
ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje % od

Društveno premoženje znaša koncem leta 1917. K 489 431'79. — Deležnikov je bilo koncem leta 1917. 1421 s 14.855 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za K 5,793,450.—

Šriporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!

10 vinarjev
za dopisnico.
Vas stane moč
cenik, hise vam
pošlje na zahte-
vo zastopni. C.
in kr. dvorni za-
ložnik Jan Kon-
rad, razposi-
ljajnica Brnik
št. 109, (Celje).
— 4. biljež. 12
srebr. kila 1. —
9. — 11. — Varnos-
tni brivski aparat
ponikl. K 750, dvor-
ezna rezerva, rezila
tuc. 12 K. 1850. in
bradostrižnik K
200. — 200. — Pošlja
se po povzetju ali
predplačilo. Zama-
na dovoljena pri
denar nazaj.

Krema za britje najboljša ka-
kovost rablja-
va brez vode. 1 porcelanast
lonček 7 K, 1 deset 60 K.

Milo za britje pristno, najbolj-
še vrste, 5 kosi
9 K, 1 kg 34 K. — Pošlja se
proti napreplačilu denarja
M. Jünker, eksportna trgovina,
Zagreb 1, Petrinjska 3 III, Hrv.

Prisino TOALETNO MILO
fino dišeče komad 10 gr
3 kosi K 15—, 1 kos. K 28—,
12 kos. K 52—

Prisino mila rabe **PRISINO MILO**
za ko kron 26—

Pošlja proti predplačilu.
M. Jünker, izvozna trgovina
Zagreb 1, Petrinjska 3. —
Hrvatsko.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to kimo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri-
meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prasek. Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poš-
tine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega voja, kravo ali prašiča, da se zredi. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **lekarna Trnkóczy**
zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvall in rabi „Mastin“.

Srbečico, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
zakonito zajamčeno „Skaboform“ ma-
zilo“. Popolnoma brez duha, ne maže.
Poskusni lonček K 4— veliki K 6—
porcija za rodbino K 15—. Zaloga za
Ljubljano in okolice: **Lekarna pri zlatem
elenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520**
Vasite na vseh trgovih „Skaboform“!

Zobotrebce

kupuje po najvišjih cenah **PETER KOZINA & CO.**
LJUBLJANA, BREG 20. 4172

**Nakup ur, zlatnine in briljantov je
zaupljiva stvar**
zato se pri nakupu obrnite na
tvrdko **F. CUDEN SIN**
samo nespreti pl. poste v Ljubljani.

Popolno belo platno
morete dobiti z uporabo našega izbornega luga
PRASEK ZA PLATNO. Velik prihranek in malo
truda pri pranju. 1 zavoj 150 gramov K 1—, 250
gramov K 1-50, 450 gramov K 2-50.
Najmanj se more poročiti 10 zavojev!
Pri naročilu 5 kg popusti! Razpošilja se po pov-
zetju. Prodajalci dobe popust.
Zavod za izvoz **M. Jünker**, Zagreb 1, Petrinjska
3 III. Telefon 2.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za franciškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik dop. od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje
vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čisto 3 krone na
leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih
vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči
račun ter daje svojim združnikom posojila proti vknjižbi z amortiza-
cijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih
papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar
na varna posestva na deželi in v mestih.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo
koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Zastopniki za prodajo strojnega olja
za vse tovarne, za avto-
mobile, motorne pluge, maže za vozove, tehu,
vazelin, surrogatni firnež in barve se spreje-
majo za takojšnji nastop. Oglase naj se pa le
izurjeni gospodje. Ponudbe na kemično to-
varno **Hugon Polák**, Kral. Vinogradi, Jung-
manova trida 33. 4811

Universal - mlin za mесо (zakonito
označen)

je posebno prikladen za rezanje vseh vrst
mesa, sočiva, boba itd. — Cena komadu
K 60—.

UNIVERSAL-mlin za mak
je izborno poraben za mletev maka, dišav,
orehov, sladkorja, kave itd. — Cena ko-
madu K 24—.

Mlin za drobljenje kosti . . . K 320—.
Stiskalnica za krompir in sadje K 20—.

Razpošilja z Dunaja proti predplačilu
glavno zastopstvo
Max Bühnel,
Dunaj IV., Margaretenstraße 27, odd. 57.
Prospekti zastoj.

Največja izbora ur, zlatnine, srebrnine

svetovnoznana
razpošiljalnica

H. SUTTNER

samo v Ljubljani št. 1

